En kommunal folkeskole med høje ambitioner for alle børn og unge

November 2026

En kommunal folkeskole med høje ambitioner for alle børn og unge

© KL
1. udgave, 1. oplag 2026

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370
kl@kl.dk
kl.dk

Produktion: Kommuneforlaget A/S
Design: e-Types
Foto: Forside: Signe Goldmann/Ritzau Scanpix
Side 7, 9, 11, 13: Simon Klein-Knudsen

Produktionsnr. 831156
ISBN: 978-87-92963-91-8-pdf

Indhold

Forord 4

Folkeskolens udfordringer 5

Tema 1
En folkeskole, hvor alle børn får et solidt fagligt fundament 6

Tema 2
Stærkere almene fællesskaber i folkeskolen 8

Tema 3
Et fagligt og økonomisk bæredygtigt skolevæsen 10

Tema 4
Dygtige lærere og pædagoger og stærk ledelse er forudsætningen for en fagligt stærk folkeskole 12

Tema 5
Fri- og privatskoler skal tage et større socialt ansvar 14

Forord

Folkeskolen er folkets skole. Den er en hjørnesten i vores demokrati og et af de sidste store fællesskaber, hvor børn er sammen på tværs af forskelle. Her møder de ikke kun dem, der ligner dem selv. De lærer sammen, bliver klogere på verden og får det faglige fundament, der giver dem muligheder senere i livet. Derfor er folkeskolen en af vores vigtigste fælles institutioner.

Vi skal have høje ambitioner for folkeskolen. Alle børn skal lære at læse, skrive og regne og opleve glæden ved at lære og blive dygtigere. At kunne noget og mærke, at man lykkes, giver tro på egne muligheder og et fundament for resten af livet.

Det lykkes vi ikke godt nok med i dag. Der er alt for mange unge, der forlader skolen uden tilstrækkelige færdigheder i dansk og matematik. Og forskellene mellem, hvor dygtige eleverne er til dansk og matematik, er for store på tværs af kommuner, skoler og klasser. Alt for mange børn og unge står uden for de almene fællesskaber i folkeskolen, og det er bekymrende, hvor mange der slet ikke kommer i skole.

Samtidig er det vigtigt at huske, at folkeskolen er mere end undervisning og faglige resultater. Det er også SFO'en, frikvarterne, lejrskolerne og fritidslivet, hvor børn knytter venskaber, udvikler sig og bliver en del af stærke, lokale fællesskaber. Hver dag skaber dygtige medarbejdere og ledere rammerne for, at børn lærer, dannes, trives og får oplevelser med sig videre i livet.

Det kommunale ansvar for folkeskolen gør det muligt at udvikle skolen tæt på eleverne og det lokalsamfund, som skolen er en del af. Kun ved at behandle og forvalte folkeskolerne forskelligt kan man skabe mere lige muligheder for børn og unge. Derfor er vejen til en stærk folkeskole forskellig fra kommune til kommune og fra skole til skole, men ambitionen for folkeskolen er den samme: alle børn skal møde undervisning af høj kvalitet og få et stærkt fagligt fundament med sig videre i livet.

Kommunerne har ansvaret for folkeskolen. Det ansvar tager vi alvorligt. Folketinget sætter de overordnede rammer, mens kommunalbestyrelsen sætter retning og har ambitioner for de lokale skoler. Med Folkeskolens Kvalitetsprogram er der truffet vigtige beslutninger om folkeskolens udvikling, som kommuner og skoler er i fuld gang med at omsætte, og som vi skal bygge videre på. Kommunalbestyrelsen skal følge kvaliteten og handle, hvis den ikke er god nok. Det er netop styrken ved, at folkeskolen er lokalt forankret. Beslutninger træffes tæt på børnene og skolerne og med blik for et samlet børne- og ungeliv. Den fortsatte udvikling af folkeskolen skal ske i et tæt samarbejde mellem staten og kommunerne.

Alle lokalsamfund er forskellige og har forskellige styrker og udfordringer. Dem kender de folkevalgte kommunalpolitikere. Fordi de selv bor i området og møder deres medborgere i deres hverdag. Fordi de selv har børn i den lokale skole og kender de lokale skoler og de vilkår, de har. Ansvaret for den lokale folkeskole er vores, og det ansvar står vi på mål for. Vi vil have høje ambitioner for alle børn. Vi vil kende kvaliteten på vores skoler og handle, når den ikke er god nok. Vi vil styrke almenområdet, investere i dygtige medarbejdere og ledere og prioritere ressourcerne, så de gør størst mulig forskel for børnene.

Med dette visionsoplæg præsenterer KL kommunernes ambitioner for en styrket folkeskole og giver et bud på vejen derhen. Det er en opgave, der rækker ud over kommunegrænserne, og vi ser frem til at fortsætte dialogen med folkeskolens parter i den trepart, regeringen vil tage initiativ til.

Med venlig hilsen

Peter Rahbæk Juel,
Formand

Kristian Vendelbo,
Adm. direktør

Folkeskolens udfordringer

Den danske folkeskole løfter hver dag en stor samfundsopgave, når en halv million elever møder ind. Tusindvis af dygtige medarbejdere gør en stor forskel for vores børn og unge. Der er meget i folkeskolen, der er værd at værne om og være stolte af. Men folkeskolen står også over for markante udfordringer, og det gør den i en tid, hvor vilkårene for at drive skole er under hastig forandring.

PISA-undersøgelserne tegner et tydeligt billede: Det faglige niveau i læsning og matematik er stærkt faldende. Det gælder i Danmark såvel som i Norden og i de fleste vestlige lande.

I Danmark kommer det også til udtryk ved, at 11 pct. af eleverne i folkeskolens almenklasser ikke består både dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver. Landsgennemsnittet dækker over store kommunale forskelle, men fælles er, at disse elever forlader grundskolen med et mere skrøbeligt fagligt fundament og færre muligheder end deres klassekammerater.

Det er ikke godt nok.

PISA-undersøgelsen viser også, at det ikke kun er de elever, der i forvejen har faglige udfordringer, som klarer sig dårligere. Også de fagligt stærkeste elever går tilbage. Desuden peger undersøgelsen på en bekymrende udvikling i elevernes tilgang til læring. Danske elever er mindre nysgerrige og vedholdende. Samtidig er andelen af elever, der angiver, at de giver let op, steget med mere end 10 procentpoint. Endelig oplever eleverne, at de får mindre støtte fra deres forældre, fx i forhold til at vise interesse for, hvad de lærer i skolen.

Alt for mange elever er for meget væk fra skolen. Hver tom stol afspejler tabt undervisning og svækket skoletilknytning for en elev. PISA viser også, at flere og flere elever kommer for sent i skole eller bliver helt væk fra undervisningen. Hver femte elev i folkeskolen har mindst 10 pct. fravær. Over et helt skoleforløb bliver det til ét års mistet undervisning. For 25.000 elever er det endt i langvarigt bekymrende skolefravær. Derfor skal vi insistere på en skolekultur, hvor man møder til tiden og deltager i undervisningen, samtidig med at skolen skal reagere tidligere og hjælpe eleverne tilbage, før fraværet bider sig fast.

Efter folkeskolen lykkes det for mange unge at komme godt videre, men der er fortsat en gruppe, som ikke får fodfæste: I 2025 var der 43.000 unge uden tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet. Det vidner om, at det ikke lykkes at give alle elever grundlæggende færdigheder og kundskaber, og at overgangen til videre uddannelse og arbejdsliv ikke fungerer godt nok for alle.

Folkeskolen skal være stedet, hvor børn mødes på tværs af forskelle og sociale skel. Den brede midte bliver dog stadig smallere. På den ene side udskilles flere elever til specialundervisningstilbud, og på den anden side vælger flere ressourcestærke familier en fri- eller privatskole frem for folkeskolen.

I dag bruges mere end hver fjerde krone på folkeskoleområdet på det segregerede specialundervisningsområde.

Andelen af elever, der udskilles til specialundervisningstilbud, har været stigende gennem det seneste årti. Og flere børn starter direkte i et specialtilbud, når de starter i børnehaveklasse. Derfor er der også behov for et vedvarende fokus på, hvordan vi kan styrke kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddene og sætte tidligere og mere forebyggende ind, før børnene starter i skole.

Næsten hver femte elev i grundskolen har sin skolegang på en fri- eller privatskole, og i nogle kommuner er det op mod hver tredje elev. Der er en klar tendens til, at særligt de ressourcestærke familier vælger en fri- eller privatskole frem for folkeskolen. Blandt de 10 pct. af elever med højest familieindkomst er andelen, der går på en fri- eller privatskole, vokset fra 19 til 28 pct. mellem 2007 og 2024. Derimod er andelen blandt de 10 pct. med lavest indkomst ikke vokset.

Disse bevægelser betyder til sammen, at tre ud af ti elever går i skole uden for almenklasserne i folkeskolen. Nogle steder i landet er næsten halvdelen af grundskoleeleverne ikke at finde i folkeskolens almenklasser. Det udfordrer folkeskolens rolle som et fælles mødested på tværs af forskelle.

Folkeskolen lykkes med meget, men står også over for en forandret virkelighed og en række forbundne udfordringer. Der er ingen hurtige og simple løsninger. Det kalder på handling med både retning og omtanke.

Tema 1

En folkeskole, hvor alle børn får et solidt fagligt fundament

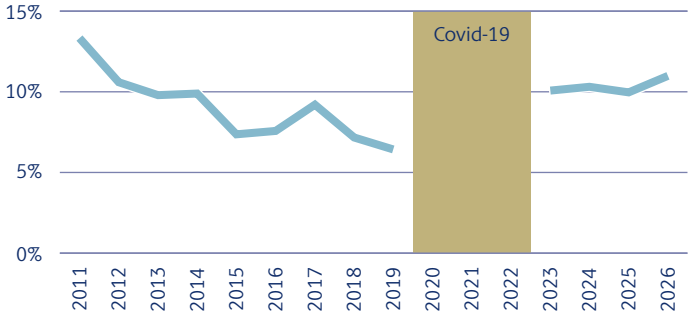
Folkeskolens vigtigste opgave er at give alle børn et solidt fagligt fundament. Kundskaber og færdigheder skal give eleverne lyst til at lære mere, forberede dem til videre uddannelse og ruste dem til at tage stilling, handle og deltage i samfundet. Samtidig har folkeskolen en vigtig dannelsesopgave. Den skal udvikle børn til selvstændige, myndige og demokratiske medborgere, der kan tænke kritisk, samarbejde, tage stilling og ansvar og indgå i fællesskaber med respekt for andre. Faglighed og dannelse er begge afgørende for at ruste børnene til livet.

I dag forlader for mange folkeskolen uden de grundlæggende færdigheder, og for mange kommer ikke regelmæssigt i skole. At være til stede og deltage i undervisningen er en grundlæggende forudsætning for at lære. Folkeskolens opgave løses i samarbejde med forældrene, som spiller en afgørende rolle for børnenes læring, trivsel og deltagelse i skolens fællesskaber. Der er brug for tydeligere forventninger til forældrenes ansvar både for eget barns skolegang og for klassefællesskabet. Det er forældrenes ansvar, at deres børn møder i skole, er klar til at lære og bidrager positivt til klassefællesskabet, men forældrenes ansvar rækker også ud over deres eget barn og handler også om at bakke op om klassens fællesskab, skolens arbejde og den fælles kommunale folkeskole.

Men det er ikke nok at være i skole. Kvaliteten af den undervisning, eleverne møder, er afgørende. Det er kommunernes ansvar at sørge for, at alle skoler har høje faglige ambitioner og arbejder systematisk med at forbedre undervisningskvaliteten og elevernes faglige udvikling. Kommunerne skal dels bygge videre på den retning, der allerede er sat med Folkeskolens Kvalitetsprogram, men også være langt mere vedholdende i arbejdet med det, der betyder mest: kvaliteten af undervisningen. Derfor skal kommunalbestyrelsen følge kvaliteten på skolerne og sætte tidligt ind, hvis der er udfordringer. Samtidig skal den kommunale forvaltning understøtte skoleledelserne i at arbejde systematisk med den løbende kvalitetsudvikling på alle skoler.

Den teknologiske udvikling ændrer forudsætningerne for skolens opgave. Kunstig intelligens og nye digitale værktøjer giver nye muligheder, men rejser også nye spørgsmål om undervisning, faglighed og digital dømmekraft. Skolen skal ruste eleverne til at forstå, forholde sig kritisk til og begå sig i en verden, hvor kunstig intelligens stadig får større betydning.

Figur 1
Andel der ikke har bestået både dansk og matematik

Note: Opgjort på folkeskoler, ekskl. privatister/enkeltfagskursister og specialklasser. Seneste år er uden sygeprøver. Opgørelser for 2020-2022 er fjernet pga. særlige prøveregler under covid-19.
Kilde: Uddannelsesstatistik.dk.

Tema 1 – En folkeskole, hvor alle børn får et solidt fagligt fundament

Kommunerne vil

Styrke kommunernes opfølgning på undervisningens kvalitet
Kommunalbestyrelserne skal ikke kun følge skolernes resultater, men også sikre, at der følges op på dårlig kvalitet og sætte tidligt ind med for eksempel handleplaner, ledelsesopfølgning og målrettet understøttelse. Derfor skal kommunalbestyrelserne fastlægge en ramme for deres arbejde med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling på skolerne og sikre systematisk opfølgning ved hjælp af bl.a. data og skoleudviklingssamtaler.

Styrke indsatsen over for fagligt udfordrede elever
Viden om elevernes faglige udvikling i dansk og matematik skal følges op af systematiske indsatser på kommune- og skoleniveau. Disse indsatser skal løfte de fagligt mest udfordrede elever og sikre, at flere består folkeskolens afgangsprøve og samtidig styrke undervisningen for alle elever.

Bruge fagfornyelsen til at løfte undervisningskvaliteten
Fagfornyelsen skal bruges aktivt til at løfte kvaliteten af undervisningen og udvikle folkeskolen lokalt. Ambitionen om en mere levende undervisning skal være afsættet for, hvad vi forstår ved god undervisning og faglighed. Fra grundlæggende færdigheder og kundskaber til faglig fordybelse, engagement, nysgerrighed og myndighed.

Bakke op om tydelige forventninger til forældreansvaret
Folkeskolens opgave kan kun løses i samarbejde med forældrene. Skoleledere, lærere og pædagoger skal være tydeligere om, hvilke forventninger der er er til elever og forældre. Det gælder både i forhold til eget barns skolegang – hvornår man skal møde, og hvordan man skal være forberedt – og i forhold til at bidrage til klassefællesskabet og den fælles, lokale folkeskole. Det handler også om en tydelig afstemning af, hvad man kan forvente, og hvordan man skal forholde sig som forældre, hvis eleverne oplever problemer med mistrivsel. Den kommunale forvaltning og kommunalbestyrelserne skal skabe rammerne for og bakke op om skolens tydelige forventninger til forældrenes ansvar.

Tema 2
Stærkere almene fællesskaber i folkeskolen

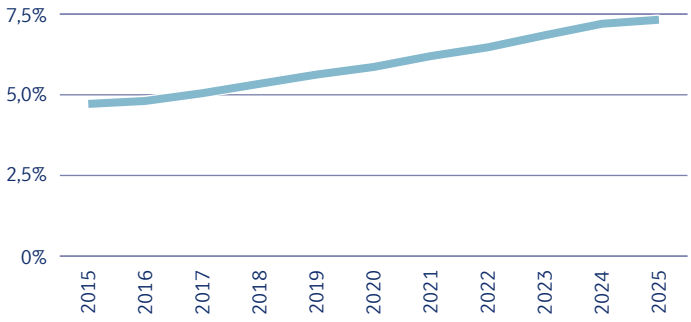
Langt de fleste børn og unge er glade for at gå i skole. De glæder sig til at se deres kammerater, deltage i undervisningen og lære nyt. Men der er også børn og unge, der ikke trives. Det kommer til udtryk ved højt fravær, faglige udfordringer og ved, at stadig flere børn og unge går i specialtilbud.

Alle børn og unge skal opleve, at de er en vigtig del af fællesskaberne i skolen og fritidstilbuddet – uanset om de går i et alment skoletilbud eller et specialtilbud. Det stiller store krav til kommuner, ledere, lærere og pædagoger at lave en skole, hvor ambitionerne er høje, og der samtidig er gode rammer for, at alle trives fagligt og socialt.

Mange kommuner er i gang med indsatser, hvor de arbejder med at skabe rammer for, at flere børn og unge kan trives i de brede fællesskaber. Det handler bl.a. om at styrke almen- og specialpædagogikken og få PPR og familieafdelingen tættere på skolerne, så de pædagogiske ressourcer i PPR i højere grad bringes i spil, så flere børn kan trives i almenområdet. Det handler også om at styrke forældresamarbejdet og arbejde systematisk med indsatser, der både forebygger skolefravær og hjælper børn og unge tilbage i skole, hvis de er væk fra skolen i længere tid.

For nogle børn og unge hænger udfordringer i skolen tæt sammen med udfordringer andre steder i deres liv. Derfor skal indsatsen for børn og unge gå på tværs af dagtilbud, skole, fritid, PPR, familieafdeling og for de ældre unge på tværs af uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen. Det kræver en lokal indsats at se børn og unges samlede situation og sætte ind med den støtte, der skal til for, at børn og unge kan lykkes med skolen og komme videre i uddannelse og job. Netop den helhedsorienterede indsats er en vigtig styrke ved det kommunale ansvar, hvor det er kommunen, der kan koordinere og prioritere indsatserne ud fra barnets bedste og lokale forhold.

Figur 2
Andel elever i segregerede specialundervisningstilbud

Note: Elever pr. 1. oktober i kommunale grundskoler på 0. til 10. klassetrin. Eleven er segregeret, hvis denne går i en specialklasse, på en specialskole, eller et dagbehandlingstilbud.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Tema 2 – Stærkere almene fællesskaber i folkeskolen

Kommunerne vil

Fastholde indsatsen for at styrke almentilbuddet, så flere børn og unge er en del af de brede fællesskaber
Kommunerne skal fortsætte indsatsen, der gør det muligt for flere børn og unge at lære og trives i almentilbuddene, så ressourcerne i folkeskolen i højere grad kan anvendes på almenområdet. Indsatsen kræver politisk vedholdenhed og investeringer i almenskolen. Det forudsætter bl.a., at ambitionerne i den kommende lovgivning om specialundervisning og fravær realiseres.

Mindske elevernes fravær
Kommuner og skoler skal arbejde systematisk med at forebygge og håndtere skolefravær. Det handler bl.a. om at have målrettede indsatser til børn og unge med langvarigt skolefravær, styrke det tværfaglige samarbejde i forvaltningen og på skolerne, have en systematik tilgang til forældresamarbejdet og have klare retningslinjer for, hvordan man registrerer fravær på skolerne.

Skabe tættere kobling mellem trivsel og faglighed
Der skal skabes en tættere kobling mellem den gode undervisning og elevernes faglige og sociale trivsel, så pædagogikken i højere grad bliver et svar på trivselsudfordringerne i folkeskolen.

Bringe kompetencer på tværs af special- og almenområdet bedre i spil
Lærere og pædagoger med specialpædagogiske kompetencer skal i højere grad i spil på almenområdet. Det kræver, at kommunalbestyrelserne prioriterer personaleressourcerne og økonomien på tværs af områderne, så ressourcerne kan sættes ind der, hvor behovet er størst.

Høje ambitioner for folkeskolens specialtilbud
Kommunerne skal fortsat have høje ambitioner for folkeskolens specialtilbud, så elever i disse tilbud trives både fagligt og socialt og får et godt afsæt for videre uddannelse og beskæftigelse. Og de børn, der ikke kan fungere i og få gavn af et almentilbud, skal selvfølgelig fortsat have et specialtilbud.

Tema 3

Et fagligt og økonomisk bære-dygtigt skolevæsen

Kommunerne har ansvar for at drive og finansiere en god lokal folkeskole til alle lokalområdets børn og unge. Den opgave er kompleks og kræver et blik for både den enkelte skole og for kommunens samlede skolevæsen.

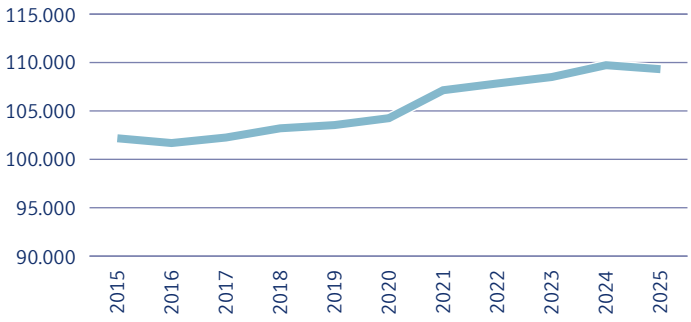
Skolernes vilkår og elevgruppe er forskellig fra kommune til kommune, men i høj grad også fra skole til skole. Det kræver kommunalpolitiske valg om, hvordan man samlet set sikrer et godt skolevæsen lokalt. Det kan fx handle om at prioritere et højt tilskud pr. elev til en lille landsbyskole, lige som det kan være nødvendigt at give et højt tilskud til en skole i et udsat boligområde. Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre balancen, så de økonomiske beslutninger skaber mest værdi for eleverne. Kun ved at behandle og forvalte folkeskolerne forskelligt kan man skabe mere lige muligheder for børn og unge.

Hvert år bruger kommunerne over 55 mia. kr. på skoleområdet, og udgiften pr. elev har aldrig været højere. Udviklingen er et resultat af, at både kommunerne og Folketinget gennem de sidste mange år har prioriteret skoleområdet. Desværre er det ikke alle steder, at eleverne oplever et mærkbart løft. Det kan skyldes, at over 25 pct. af udgifterne i dag går til det segregerede specialundervisningsområde.

Regeringen ønsker at prioritere folkeskolen økonomisk. Det hilser kommunerne varmt velkommen. Opgaven bliver at sikre, at pengene skaber mest mulig værdi i hele landet, og at der også fremover er mulighed for at lave de nødvendige lokale prioriteringer, som giver alle skoler mulighed for at give børn og unge et stærkt fundament for fremtiden.

Den kommende trepart er en god mulighed for at drøfte den styrkede finansiering af folkeskolen. De udfordringer, vi ser i folkeskolen, kræver, at parterne omkring skolen sætter sig sammen og i fællesskab peger på, hvordan vi kan få flere til at lykkes. Flere midler til almenområdet er en vigtig del. I regeringsgrundlaget fremgår dog også en ambition om at indføre en ny finansiering af folkeskolen med det mål, at skoler i hele landet får de samme basisvilkår. Hvis intentionen er taxameterstyring af folkeskolen, så er det den helt forkerte vej at gå. Forskellene mellem skoler kan ikke sættes på en landsdækkende formel, og man risikerer at skabe mærkværdige incitamenter på skolerne i forhold til, hvilke elever det kan "betale sig" at undervise. Når der tildeles midler til folkeskoler i dag, så sker det med en afvejning af mange forhold, som kommunalbestyrelserne er tættere på, og som afspejler lige præcis de vilkår, som de lokale skoler er underlagt. En national finansieringsmodel risikerer at fratage kommunerne muligheden for at skabe mere lige vilkår for børn og unge.

Figur 3
Udgift pr. elev i den kommunale grundskole

Note: Udgifterne består af nettodriftsudgifterne på funktionerne 3.22.01 – 3.22.09 fratrukket 3.22.05. Elever (0. til 10. kl.) i folkeskoler, specialskoler samt dagbehandlingstilbud. Udgifterne er opgjort i kr. i 26-pl.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik.

Tema 3 – Et fagligt og økonomisk bæredygtigt skolevæsen

Kommunerne vil

Have styrket fokus på ressourcetildeling
Elevgruppen varierer fra skole til skole i den enkelte kommune. Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at alle kommunens elever får de bedste forudsætninger for at lære og trives i den lokale folkeskole. Det kræver en lokal prioritering på skoleområdet.

Styrke den lokale økonomiske prioritering af indsatser på almenområdet
Ressourcer og investeringer bør i højere grad gå til at styrke almenområdet, så der skabes bedre rammer for, at flere elever kan være en del af de almene skoletilbud. Kommunalbestyrelsen bør altid overveje, om prioriteringer til specialindsatser anvendes bedre ved at prioritere forebyggende tiltag på skolerne, som fx systematisk samarbejde med PPR og to fagprofessionelle i dele af undervisningen.

Sikre en bæredygtig finansiering af folkeskolen
Det er afgørende at fastholde muligheden for de nødvendige lokale afvejninger og prioriteringer, som kun kommunalbestyrelser kender til og kan foretage. Derfor hilser KL treparten på skoleområdet velkommen som et forum for at drøfte, hvordan vi bedst muligt finansierer skolen, så investeringer understøtter de faglige og sociale mål med skolen.

Over 25 pct. af udgifterne på skoleområdet går til de ca. 7 pct. segregerede elever. Det svarer til, at ca. 15 mia. kr. årligt bindes til segregeret specialundervisning

Tema 4

Dygtige lærere og pædagoger og stærk ledelse er forudsætningen for en fagligt stærk folkeskole

Alle elever skal møde dygtige lærere og undervisning af høj kvalitet. Det kræver, at kommunerne både investerer i medarbejdernes kompetencer og stiller tydelige krav til den faglige kvalitet på skolerne. Samtidig skal skolelederne sætte retning for skolens faglige udvikling, skabe gode rammer for faglig sparring og lede tæt på undervisningen. Det kræver også, at der er en attraktiv og velfungerende læreruddannelse, og at tilstrækkeligt mange vælger og gennemfører den.

Kommunerne har en særlig rolle som arbejdsgivere og meduddannere. Det handler særligt om at sikre kvaliteten af grunduddannelserne, sørge for at der er de rette efter- og videreuddannelsesmuligheder og understøtte, at folkeskolen er en attraktiv arbejdsplads.

Det handler også om, at skolerne arbejder systematisk med at organisere undervisningen, så eleverne ikke oplever unødige skift i lærere og pædagoger, og de har færrest mulige vikartimer. Kontinuitet og relationer spiller en vigtig rolle for elevernes muligheder for at trives både fagligt og socialt. Derfor er det en vigtig ledelsesopgave at skabe sammenhæng mellem den strategiske skoleudvikling og den løbende organisering og planlægning.

Tema 4 – Dygtige lærere og pædagoger og stærk ledelse er forudsætningen for en fagligt stærk folkeskole

Kommunerne vil

Styrke rekrutteringen og fastholdelsen af dygtige lærere
Kommunerne skal arbejde mere strategisk med at tiltrække og fastholde lærere – særligt på skoler og i fag, hvor udfordringerne er størst. Der er brug for høje ambitioner om flere faguddannede lærere og færre vikarer uden uddannelse, især i dansk og matematik. Mulighederne for at foretage et sporskifte til lærerfaget fra andre brancher skal styrkes.

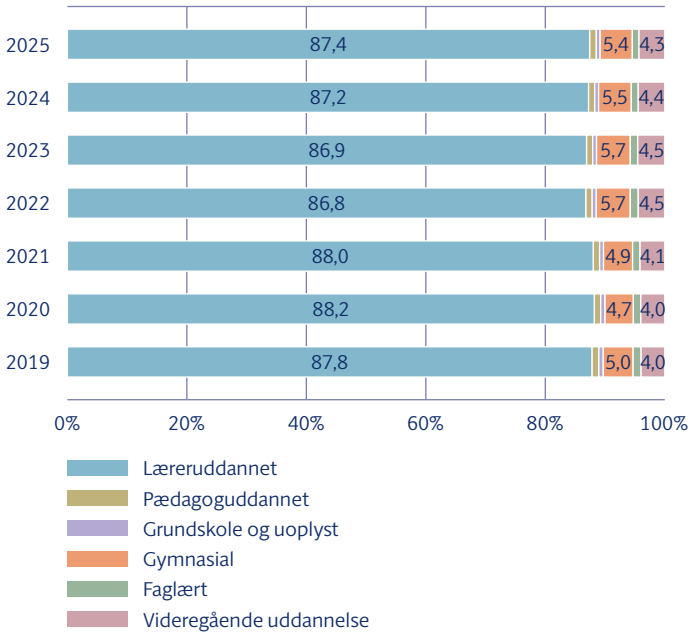
Styrke fokus på nyuddannede
Skolerne skal have et særligt fokus på og tage et særligt hensyn til nyuddannede med henblik på at understøtte deres mulighed for at få en god start på lærerlivet.

Styrke det faglige ledelsesansvar på skolerne
Skoleledelsen skal være tæt på undervisningen og i dialog med lærerne sætte retning for den faglige kvalitet og følge op, når undervisningen ikke giver det forventede udbytte. Det kræver, at kommunerne skaber rammer for, at den faglige ledelsesopgave bliver prioriteret på skolerne, og at kompetencerne for at løse opgaven er til stede.

Styrke samarbejdet mellem skoler om faglig kvalitet
Kommunerne har et ansvar for i højere grad at understøtte skoleledelserne i deres ledelsesopgave og fx bringe stærke skoleledelser i spil, der hvor udfordringerne er størst. Det kan fx være ved at etablere forpligtende partnerskaber mellem skoler og kommuner.

Målrette kompetenceudvikling og bygge videre på Den Kommunale Kompetencefond
Kompetenceløft skal tage afsæt i elevernes og skolernes faglige behov. Kompetencefonden skal bl.a. bruges til at løfte lærernes faglige kompetencer på de områder, hvor behovet er størst, fx i dansk og matematik. Den skal understøtte en mere strategisk kommunal prioritering af efter- og videreuddannelse.

Figur 4
Uddannelsesbaggrund for undervisere i kommunale grundskoler

Note: Figuren viser fordelingen på uddannelsesbaggrund blandt undervisere på kommunale grundskoler (opgjort i årsværk). Uddannelse er opgjort som højest fuldførte uddannelse på tidspunktet. Hvis man tidligere har taget en lærer- eller pædagoguddannelse, så er det dem, der gælder.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

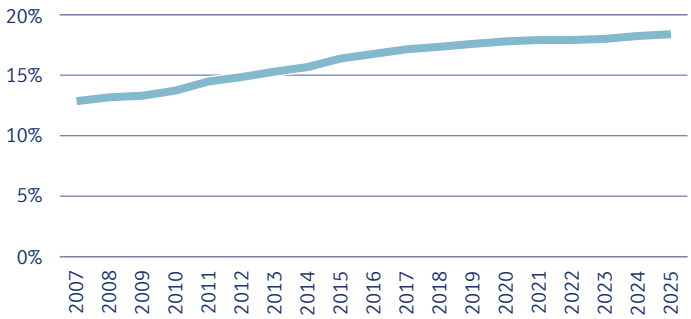
Tema 5

Fri- og privatskoler skal tage et større socialt ansvar

Fri- og privatskolerne er en central del af skolevæsnet. Næsten hver femte elev går på en fri- eller privatskole, og i nogle kommuner er det op mod hver tredje. Det frie skolevalg er en styrke for den danske undervisningstradition, som vi fortsat skal understøtte og værne om. Mange fri- og privatskoler løfter i dag deres andel af ansvaret for at uddanne de fremtidige generationer. De rummer børn i deres forskellighed og giver støtte, når børnene har brug for det. De skoler skal vi bevare og udvikle. Det er dog ikke tilfældet alle steder, at fri- og privatskolerne løfter deres andel af børn med særlige behov. Der er behov for en mere ligelig opgavefordeling i forhold til folkeskolen. Derfor bør man for eksempel se på, at en større andel af driftstilskuddet til fri- og privatskoler skal målrettes skolernes specialpædagogiske indsats.

Valget af fri- og privatskoler har dog en social slagside. Det er i udpræget grad mere ressourcestærke familier, der vælger en fri- eller privatskole frem for folkeskolen, og der er også skoler, som ikke i tilstrækkelig grad træder til, når børn har behov for en særlig indsats. Hvis vi skal lykkes med at styrke børn og unges faglige niveau og trivsel, kræver det, at vi rykker sammen og i fællesskab finder gode løsninger for alle børn. Derfor skal samarbejdet om og ansvaret for børnene fordeles mere lige, så der bliver en bedre balance mellem den opgave, som fri- og privatskoler løfter og det driftstilskud, som skolerne modtager. Det er derfor på tide, at vi stiller krav til fri- og privatskolerne om at tage et ligeligt ansvar for at skabe gode rammer for fællesskaber for alle børn på alle skoler. Samtidig skal vi se på, hvordan vi sikrer en bredere elevsammensætning på alle former for skoler, for eksempel ved at se på puljen til fripladstilskud.

Figur 5
Andel elever i frie grundskoler

Note: Opgjort som andelen af grundskoleelever (0. til 10. klasse), der pr. 1. oktober går på en fri grundskole.
Kilde: Statistikbanken.dk (tabel UDDAKT20).

Kommunerne foreslår

Serviceeftersyn af fri- og privatskolers finansieringsmodel
Der bør gennemføres et serviceeftersyn af finansieringsmodellen for fri- og privatskoler med henblik på at sikre, at de forpligtes på at rumme elever med særlige behov og har incitamenter til at skabe gode rammer for en bred elevgruppes læring og trivsel. Serviceeftersynet kan omfatte, hvordan kommunerne understøtter denne opgave.

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370
kl@kl.dk
kl.dk

Produktionsnr. 831156
ISBN: 978-87-92963-91-8-pdf